

*UNIVERSITATEA DIN BUCUREȘTI
FACULTATEA DE PSIHOLOGIE ȘI ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI*

TEZĂ DE ABILITARE

DORU VLAD POPOPOVICI

-- REZUMAT --

Afilieră:
Prof. univ.dr. Doru Vlad Popovici
Universitatea din București
Facultatea de Psihologie și Științele Educației
Departamentul de Psihopedagogie specială
Email: stelutadoru@yahoo.com

București, 2017

**CONTRIBUȚII LA INTERVENȚIA
EDUCAȚIONAL TERAPEUTICĂ PENTRU
RECUPERAREA ELEVILOR CU CES**

-- REZUMAT --

CUPRINS

Rezumat

Abstract

1. ACTIVITATEA PROFESIONALĂ ȘI VALORI PROFESIONALE

- a) Activitate profesională
- b) Valori profesionale

2. CONTRIBUȚII ȘTIINȚIFICE SEMNIFICATIVE PE DIRECȚII TEMATICE

- a) **Educație integrată și incluzivă:**
 - Prezentarea generală a direcției tematice
 - Publicații personale (contribuții personale în domeniu)
- b) **Dezvoltarea comunicării la elevii cu dizabilități și strategii de comunicare augmentativă și alternativă:**
 - Prezentarea generală a direcției tematice
 - Publicații personale (contribuții personale în domeniu)
- c) **Direcții de acțiune în Terapia ocupațională pentru persoanele cu cerințe educaționale speciale:**
 - Prezentarea generală a direcției tematice
 - Publicații personale (contribuții personale în domeniu)
- d) **Recuperare și terapie în polihandicap sau deficiențe asociate:**
 - Prezentarea generală a direcției tematice
 - Publicații personale (contribuții personale în domeniu)
- e) **Integrarea educațională a elevilor supradotați:**
 - Prezentarea generală a direcției tematice
 - Publicații personale (contribuții personale în domeniu)

3. CONTEXTUL ACADEMIC

- a) Experiența academică în relație cu direcțiile tematice de interes
- b) Inițierea de programe de studii și introducerea de noi discipline
- c) Parteneriate instituționale
- d) Perspective în dezvoltarea carierei legate de ariile tematice respective

Referințe bibliografice

Rezumat

Prezenta teză de abilitare cuprinde contribuțiile relevante din punct de profesional, academic, științific și didactic pe care le-am avut în planul carierei personale, după conferirea titlului științific de doctor și până în prezent (perioada 1999-2017).

Teza este structurată în trei părți distincte. În prima parte am evidențiat aspecte ale activității profesionale și valori profesionale, care mă reprezintă ca specialist în domeniul psihopedagogiei speciale. La acest nivel am punctat evoluția carierei în cadrul Facultății de Psihologie și Științele Educației, urmând treptele de promovare a titlurilor universitare, de la cel de asistent universitar, obținut în anul 1993, până la cel de profesor universitar, obținut în anul 2008, perioadă care include și obținerea titlului științific de doctor în psihologie.

În cadrul traseului profesional am urmărit cinci direcții tematice de interes, pe care le consider arii de competență relevante pentru parcursul meu profesional: educația integrată a elevilor cu CES (cerințe educative speciale), incluziunea educațională a supradotaților, terapia polihandicapului, terapia ocupațională a persoanelor cu CES, dezvoltarea comunicării la copiii cu dizabilități și strategii de comunicare augmentativă.

Planul dezvoltării profesionale a evoluat împreună cu cariera didactică. Participarea la o serie de cursuri, stagii, schimburi de experiență cu alți specialiști recunoscuți în cadrul unor proiecte și programe cu derulare națională și internațională au contribuit la lărgirea ariei de competențe și de expertiză profesională, din domeniile: Managementul instituțiilor din învățământul special și special integrat, Educația incluzivă pentru persoanele cu dizabilități, Bazele terapiei complexe și terapiei ocupaționale pentru persoanele cu handicap, Psihopedagogia polihandicapului, Dezvoltarea comunicării și limbaje augmentative și alternative pentru persoanele cu dizabilități, Psihopedagogia supradotaților, Psihopedagogia deficiențelor mintal.

M-am implicat în managementul instituțional și în acordarea de consultanță și evaluarea diverselor organizații guvernamentale și neguvernamentale cu activitate în domeniu: sunt directorul Departamentului de Psihopedagogie Specială, directorul programului masteral Psihopedagogia Școlii Incluzive, membru în Senatul Universității din București, președintele Comisiei Naționale Consultative pentru Educație Specială de la Ministerul Educației și Cercetării (din anul 2016 și membru anterior), evaluator de programe desfășurate de UNICEF, evaluator autorizat pentru activitatea ONG-urilor, cum ar fi SENSE Internațional, expert ARACIS între (anii 2009-2012) etc.

Contribuțiile mele s-au materializat și în derularea de activități de perfecționare a cadrelor didactice din învățământul special și incluziv (fondator și director a mai multor programe de formare continuă, organizate la nivel național sau în colaborare cu specialiști din Rep.Moldova), în coordonarea de lucrări de licență și dizertație, precum și în evaluarea lucrărilor de doctorat în calitate de referent în Comisiile de doctorat la mai multe universități (Universitatea București, Universitatea Babeș –Bolyai, Universitatea Pedagogică de Stat din Chișinău) etc. Sunt membru în Colegiul de Redacție al Revistei de Psihopedagogie și membru în Comisia de psihologie educațională, consiliere școlară și vocațională și psihopedagogie specială de la Colegiul Psihologilor din România (anterior am fost membru în Colegiul Director al aceluiași colegiu).

Cea de-a doua parte a lucrării tratează succint contribuțiile științifice esențiale pentru evoluția întregii cariere, pe care le-am grupat în cinci direcții tematice și care sunt centrate pe aportul personal adus în conceperea intervenției educațional terapeutice destinată recuperării copiilor cu CES.

La acest nivel am evidențiat contribuția adusă prin publicarea unor lucrări importante ce se raportează la ideile moderne din domeniu, pe problematica educației integrate și incluzive a elevilor cu CES, a incluziunii educaționale a elevilor supradotați, a terapiei ocupaționale destinată persoanelor cu CES, a terapiei și recuperării persoanelor cu deficiențe asociate, precum și pe tema dezvoltării comunicării la copiii cu diferite dizabilități, incluzând aici și modalitățile de comunicare augmentativă și alternativă, pentru elevii cu deficiențe severe și profunde.

În această parte a tezei sunt trecute în revistă studii relevante cu caracter teoretic, dar, mai ales, rezultate importante ale cercetărilor personale sau ale cercetărilor în colaborare efectuate în cadrul proiectelor naționale și internaționale la care am participat, precum și o serie de comunicări științifice, publicații naționale și internaționale, volume ale unor conferințe, cărți de specialitate și capitole în cărți sau lucrări colective pe care le-am coordonat.

În partea a treia a lucrării sunt prezentate o serie de aspecte ale contextului academic care au concurat la aprofundarea celor cinci domenii tematice de interes urmărite în cariera mea.

Pornind de la cursurile pe care le-am susținut și de la introducerea unor noi discipline în concordanță cu noile tendințe ale domeniului psihopedagogiei speciale și continuând cu programele de studii inițiate (Masterul Psihopedagogia Școlii Incluzive, programe diverse de formare continuă pentru cadrele didactice care lucrează în domeniul psihopedagogiei speciale) mi-am adus aportul în organizarea și derularea de manifestări științifice naționale și internaționale.

Am avut nenumărate participări la astfel de evenimente în domeniul psihologiei și psihopedagogiei speciale cu studii și articole publicate în volumele conferințelor. Am fost membru în comitetul științific sau keynote speaker to plen la o serie de conferințe cu participare internațională, dar și expert invitat într-o serie de universități din Republica Moldova, Suedia, Carolina de Sud (S.U.A.). Din anul 2013 am devenit membru ISAAC, organizație ce promovează la nivel mondial comunicarea augmentativă și alternativă pentru persoanele nonverbale.

Am avut contribuții semnificative (în calitate de director sau membru în echipă) în elaborarea și derularea de programe de cooperare din domeniul psihopedagogie speciale interne și internaționale (programul Socrates-Comenius, programul FACES, proiecte POSDRU, programul Leonardo și, actualmente în derulare, proiectul NEWTON, proiectul Erasmus Plus, Proiectul TIMLOGORO etc.)

Planul de dezvoltare a carierei, în calitate de cadru didactic universitar și cercetător în domeniul psihopedagogiei speciale, trasează direcții de acțiune și cercetare care urmează coordonatele deja conturate pe cele cinci domenii de interes dezbătute. La acest nivel am în vedere continuarea proiectelor naționale și internaționale în care sunt implicat, derularea unor studii longitudinale și transversale în domeniu, elaborarea de publicații cu valoare teoretică și practică ridicată.

Abstract

The habilitation thesis referred to includes professional, academic, scientific and didactic relevant contributions I have been having throughout my personal career, since 1999, when I was conferred the Ph. D. degree, until present.

The thesis is structured in three distinct parts. In the first part I have highlighted aspects of my professional activity and professional values which define me as specialist in the field of special education. At this level I described the evolution of my career in the Faculty of Psychology and Educational Sciences, following the steps of promoting the academic degrees, from assistant professor, in 1993, up to full professor, in 2008, period of time which includes obtaining a Ph.D. degree in Psychology.

Within my professional path I followed five thematic areas of interest, relevant, in my opinion, for my professional development and growth: integrated education of students with SEN (special education needs), educational inclusion of over gifted and talented students, multiple disabilities therapy, occupational therapy of students with SEN, developing communication skills in students with disabilities and augmented and alternative communication strategies.

The professional development plan has evolved along the teaching career, by participating to several courses, trainings, sharing of experience with other prestigious specialists inside several domestic and international projects and programs resulted in broadening my area of skills and expertise in the following areas: Management of institutions in both special and special integrated education system, Inclusive education for persons with disabilities, Grounds of complex therapy and occupational therapy for handicapped persons, Special Education of the over gifted and talented students.

I have been involved in institutional management, counseling and assessing various governmental and non-governmental active organizations in the field: I am the director of the Special Education Department, director of Master's degree program Psycho-pedagogy of the Inclusive School, member of the Bucharest University Senate, president of the National Consultative Commission for Special Education at the Ministry of Education and Research (since 2016, but also a member in the past), assessor for programs developed by UNICEF, authorized assessor for NGOs, such as SENSE International, ARACIS collaborator between 2009-2012 etc.

My contributions also resulted in training teachers from special and inclusive education systems (expert in several continuous training programs, in Romania or in collaboration with specialists from Rep. of Moldova), in coordinating graduation and master's papers, as well as assessing PhD. papers as abstracter in the PhD. Commissions for more universities (Bucharest University, Babeş-Bolyai University, State Pedagogical University Chişinău) etc. I am a member in the Editorial Board of the Psycho-pedagogical Review and until April 2017 I was a member both in Educational Psychology, school and vocational counseling and special education Commission and in Managing Board of the College of Psychologists in Romania.

The second part of the thesis summarizes the scientific contributions that are essential for the evolution of my entire career, which I grouped in five thematic directions, and which focus on the personal contribution I brought in the design of the educational therapeutically intervention aimed to recover children with SEN.

In this respect, I highlighted the contribution made by publishing several important works related to modern ideas in the field, on the topic of integrated and inclusive education of the students with SEN, of the educational inclusion of over gifted and talented students, of occupational therapy for persons with SEN, of the therapy and recovery of persons with associated deficiencies, as well as on developing communication skills in children with various disabilities, including here types of augmented and alternative communication, for students with severe and profound deficiencies.

In this part of the thesis I have reviewed relevant theoretical studies, but more importantly, valuable outcomes of personal research and/or collaborative research carried out within national and international project I participated in, as well as several scientific papers, national and international publications, conference books, textbooks and chapters of books or collective papers that I coordinated.

In the third part of the thesis I have presented several aspects of the academic context that were leading to the deepening of the five thematic areas of interest pursued in my career.

Starting from the courses I've been teaching and introducing new disciplines according to the new trends in the field of special education, and continuing with the programs of study I have designed (Master's degree in Psycho-pedagogy of the Inclusive School, various curriculum for continuous training and professional development for teachers working in the special education system), I've been constantly contributing to the planning and implementing national and international scientific events.

I have had countless participation in such events in the psycho-pedagogy field, with studies and articles published in conference volumes. I was a member of the Science Committee Board or keynote speaker in a plenary organized by several universities in the Republic of Moldova, Sweden, South Carolina (USA), as well as in the College of the Psychologists in Romania. Since 2013 until present I have been a member of ISAAC, organization promoting worldwide augmentative and alternative communication for non-verbal persons.

I have had significant contributions (as director or team member) in elaborating and implementing cooperation programs in the special education field, in both Romania and abroad (Socrates-Comenius program, FACES program, POSDRU projects, LEONARDO program, and currently, ongoing NEWTON project, Erasmus Plus project, TIMLOGORO project etc.).

As a university professor and researcher in the field of special education, my professional development and career plan draw directions of action and research that follow the coordinates already outlined in the five areas of interest mentioned above. In this respect, I intend to continue the national and international projects I am involved in, to implement several cross-section and longitudinal studies in the field of special education, and to share by publishing their valuable outcomes, so important for the theory and practice in this field.